

Rýchlo a stručne IFRS správy od PwC

8. februára 2013

IASB navrhuje obmedzené úpravy IFRS 9

Základné informácie

IASB vydala na verejné pripomienkovanie pracovný návrh (*Exposure Draft*, ďalej iba ako „ED“) limitovaných úprav štandardu *IFRS 9 (2010)*, *Finančné nástroje*. Tento návrh sa sústreďuje na tri špecifické oblasti:

- a) aplikačné otázky ohľadom používania zostatkovej hodnoty stanovenej metódou efektívnej úrokovej miery, ktoré sa objavili v praxi od vydania pôvodného štandardu *IFRS 9*,
- b) interakcia s projektom účtovania o poistných zmluvách, a
- c) zredukovanie rozdielov medzi *IFRS 9* a návrhmi na klasifikáciu a oceňovanie od FASB (pre dlhové nástroje sú oba prístupy viac-menej podobné).

Najdôležitejšie úpravy

Objasnenie obchodného modelu pre účtovanie v zostatkovej hodnote metódou efektívnej úrokovej miery

Podľa *IFRS 9* spĺňajú finančné aktíva podmienku na to, aby boli oceňované zostatkovou hodnotou zistenou metódou efektívnej miery, ak je zámerom obchodného modelu držať si tieto finančné aktíva, aby bolo možné zinkasovať zmluvné peňažné toky. ED tento zámer síce nezmenil, no správna rada v ňom objasnila primárny význam slovného spojenia „držať s cieľom zinkasovať“, keď poskytla ďalšie aplikačné usmernenia ohľadom typu obchodných aktivít a frekvencie, objemu i podstaty obchodov, ktoré by umožňovali splniť podmienky na to, aby aktíva mohli byť oceňované zostatkovou hodnotou zistenou metódou efektívnej miery. ED napr. objasňuje, že predaje realizované z dôvodu zhoršenia úverovej kvality nebudú v rozpore s držaním finančných aktív s cieľom zinkasovať peňažné toky. Okrem toho, ak má účtovná jednotka portfólio s aktívami, ktoré by predala iba v prípade „krajnej núdze“, pričom sa nepredpokladá, že by takýto prípad vyskytoval často,

potom by aj toto bolo konzistentné s obchodným modelom umožňujúcim účtovanie v zostatkovej hodnote metódou efektívnej úrokovej miery.

Zavedenie kategórie „reálna hodnota, ktorej zmena je vykázaná v ostatnom súhrnnom zisku (FVOCI)“ pre stanovené dlhové nástroje

ED obsahuje návrh zaviesť pre určité dlhové nástroje kategóriu oceňovania v reálnej hodnote, ktorej zmena je vykázaná v ostatnom súhrnnom zisku (FVOCI). Dlhový nástroj by sa oceňoval ako FVOCI iba vtedy, ak úspešne prejde SPPI testom (ide výhradne o úhrady istiny a úroku) a ak je držaný v rámci obchodného modelu, ktorého úmyslom je tak zinkasovanie zmluvných peňažných tokov, ako aj možný predaj. Pre dlhový nástroj oceňovaný vo FVOCI sa bude zníženie jeho hodnoty i úrokový výnos vykazovať rovnako ako v prípade finančných aktív oceňovaných v zostatkovej hodnote zistenou metódou efektívnej úrokovej miery. Ak budú tieto finančné aktíva odúčtované, kumulatívna zmena (zisk alebo strata) reálnej hodnoty vykázaná v ostatnom súhrnnom zisku sa tiež preúčtuje z ostatného súhrnného zisku do výkazu ziskov a strát.

Očakáva sa, že dlhové nástroje, ktoré kryjú poistné zmluvy, môžu spadať do tejto kategórie, a preto sa na základe návrhov diskutovaných v rámci projektu IASB účtovania o poistných zmluvách, budú oceňovať konzistentne s poistnými záväzkami.

Možnosť reklasifikácie a oceňovania v reálnej hodnote cez zisk alebo stratu

V súlade s možnosťou reklasifikácie a oceňovania v reálnej hodnote cez zisk alebo stratu v súčasnom štandarde *IFRS 9* sa tieto ustanovenia rovnakým spôsobom rozšírili aj na nástroje v novej kategórii FVOCI. Preto ak účtovná jednotka mení svoj obchodný model,

dostáva usmernenie o tom, ako účtovať o reklasifikácii medzi jednotlivými kategóriami. Na dôvážok sa povoľuje aplikovať alternatívu reálnej hodnoty na dlhové nástroje, ktoré by boli inak oceňované v zostatkovej hodnote zistenej metódou efektívnej úrokovej miery alebo by boli klasifikované ako FVOCI, ak by ich zaradenie do kategórie „v reálnej hodnote, ktorej zmena je vykázaná v zisku alebo strate“ (FVPL) zredukovalo alebo výrazne eliminovalo účtovný nesúlad.

„Modifikovaný“ test charakteristik zmluvných peňažných tokov

Podľa súčasného znenia *IFRS 9* by bolo možné oceňovať finančné aktívum v zostatkovej hodnote zistenej metódou efektívnej úrokovej miery (v závislosti od kritéria obchodného modelu), ak zmluvné podmienky finančného aktíva vedú k vzniku peňažných tokov, ktoré predstavujú výhradne úhrady istiny a úrokov z jej nesplatených častí. V tejto súvislosti je úrokom úhrada za časovú hodnotu peňazí a za úverové riziko spojené s nesplatenou výškou istiny.

Zmluvné podmienky dlhového nástroja, ktoré súvisia s časovou hodnotou peňazí a úverovým rizikom, nie sú niekedy „úplne perfektné“ (resp. používajúc výraz uvedený v *ED*, ak existuje „modifikovaný ekonomický vzťah“) – napr. keď frekvencia zmluvnej zmeny úrokovej sadzby (povedzme mesačná) nie je v súlade so základným nastavením úrokovej sadzby (napr. 3 M LIBOR) alebo ak úrok podlieha efektu páky (anglicky: „leveraged“). *ED* navrhuje pre účtovnú jednotku novú požiadavku zväziť dopad „modifikovaného ekonomického vzťahu“ pri posudzovaní toho, či sú peňažné toky planúce z finančného aktíva stále v súlade s podmienkou, že ide výhradne o úhrady istiny a úroku.

ED má v sebe zakomponovanú podmienku, že môže existovať určitá odchýlka od „perfektného“ nástroja, ktorá by bola stále ešte akceptovateľná z hľadiska SPPI. S cieľom posúdiť túto akceptovateľnosť navrhuje *ED*, aby účtovná jednotka

porovnávala posudzované finančné aktívum s „perfektným“ nástrojom (*ED* používa výraz „benchmark“ – porovnávací nástroj). Ak rozdiel medzi peňažnými tokmi plynúcimi z nástroja slúžiaceho ako porovnávací nástroj a peňažnými tokmi z posudzovaného nástroja je viac ako nevýznamný, musí sa nástroj oceniť ako FVPL, pretože jeho zmluvné peňažné toky nespĺňajú podmienku SPPI (nejde výhradne o úhrady istiny a úroku).

Prechodné ustanovenia

IASB zahrnula do *ED* dva kľúčové návrhy pre prechodné ustanovenia:

- (1) umožniť účtovnej jednotke predčasnú aplikáciu iba tých požiadaviek na prezentáciu ziskov alebo strát z preценenia na reálnu hodnotu, ktoré možno pripísať zmenám vlastného úverového rizika emitenta, bez toho, aby bolo potrebné predčasne aplikovať *IFRS 9* v jeho celosti, a
- (2) len čo bude *IFRS 9* dokončený (t.j. všetky jeho etapy), predchádzajúce verzie *IFRS 9* majú byť stiahnuté v deň, kedy uplynie 6 mesiacov od vydania finálnej verzie *IFRS 9*, a tak účtovné jednotky už nebudú môcť aplikovať *IFRS 9* po etapách.

Koho sa to týka?

Hoci väčšina účtovných jednotiek má finančné nástroje, a preto sa na ne budú vzťahovať ustanovenia v *IFRS 9*, zmeny, ktoré prináša *ED*, sa dotknú predovšetkým subjektov pôsobiach v sektore finančných služieb.

Čo bude nasledovať?

Pripomienkovacie obdobie končí 28. marca 2013. Bolo by dobré, keby účtovné jednotky reagovali na tieto návrhy, aby IASB mohol vziať do úvahy ich názory pri diskutovaní a finalizovaní klasifikácie a oceňovania finančných nástrojov. Takisto sa očakáva, že FASB vydá v 1. štvrtroku 2013 na pripomienkovanie pracovný návrh o svojom modeli klasifikácie a oceňovania.